

Mottagare

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Skolverket professionsprogram

Förlag till beslut

Informationen tas emot

Sammanfattning

Om det nationella professionsprogrammet

1 september 2025 trädde det nationella professionsprogrammet för lärare, förskollärare och rektorer i kraft. Professionsprogrammet är ett statligt initiativ som består av två huvudsakliga delar: 1) en nationell struktur för kompetensutveckling och 2) ett nationellt meriteringssystem som består av fyra nivåer.

Skillnaden mot tidigare är att det nu finns en nationell struktur för vilka typer av kompetensutveckling som ska prioriteras, samt att skollagen förstärker huvudmannens ansvar att se till att legitimerade lärare och förskollärare ges möjlighet att ta del av meriterande kompetensutveckling. Legitimerade lärare och förskollärare kan, om de vill, ansöka till Skolverket om meritering för att få sin erfarenhet och kompetensutveckling erkänd.

Skolverket skriver: ”Kompetensutvecklingsinsatserna ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det ska bidra till undervisningens kvalitet, stärka professionerna och öka skolyrkenas attraktionskraft, för att i förlängningen bidra till att öka likvärdigheten i utbildningen för barn och elever” (Skolverket, 2025, www.skolverket.se/professionsprogrammet samt mailsvar från Skolverket 2025-09-22).

Kompetensutveckling inom professionsprogrammet

I den nationella strukturen för kompetensutveckling ingår akademiska kurser, praktiktärla forskning men även kollegialt lärande. Verksamma lärare, förskollärare och rektorer omfattas.

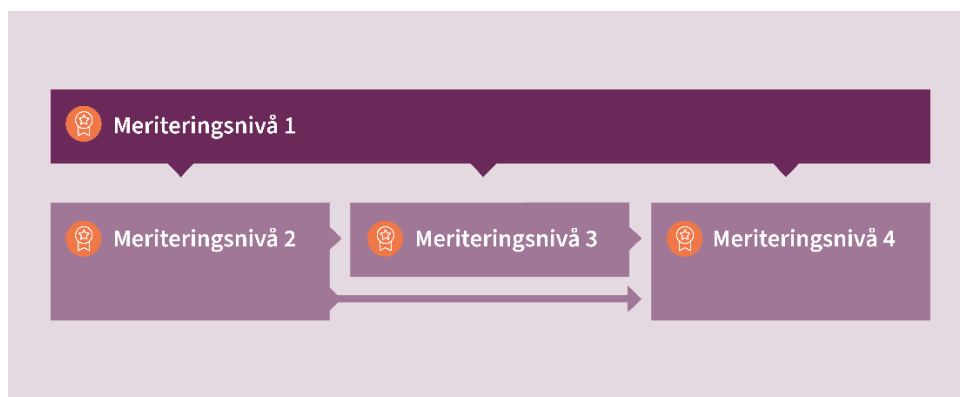
Skolverket skriver att den nationella strukturen för kompetensutveckling ”ska ha relevans för professionen, vila på vetenskaplig grund och ge dig möjlighet att utvecklas i din yrkesroll genom hela arbetslivet.”¹

Meritering

Legitimerade lärare eller förskollärare som är yrkesverksamma på minst halvtid och har arbetat i minst sex år efter sin examen har möjlighet att få sin

erfarenhet och kompetensutveckling synliggjord och erkänd genom att ansöka till Skolverket om meritering. Att meritera sig är frivilligt.

Meriteringssystemet består av fyra nivåer (se figur nedan).

Figur 1 Bildkälla: Skolverket

Meriteringsnivåerna innehåller olika krav på akademiska studier efter behörighetsgivande examen. Det finns skrivningar om hur stor andel av högskolepoängen på respektive nivå som behöver vara på avancerad nivå samt hur stor andel som behöver vara inom professionsprogrammets olika kategorier av kurser. Det finns också skrivningar om möjligheter att tillgodoräkna sig praktisk forskning. För att bli aktuell för meriteringsnivå 2-4 behöver man ha uppnått meriteringsnivå 1 och genomfört den obligatoriska utbildningen ”Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning, 7,5 hp”²

Huvudmannens ansvar inom professionsprogrammet

Skolverket skriver att ”enligt skollagen ska du som huvudman säkerställa att de legitimerade lärare och förskollärare som har ett intresse för att meritera sig får möjlighet att delta i kompetensutveckling som kan leda till meriteringsnivå 1, 2 och 3.”

Vidare skriver Skolverket att ”det är verksamhetens och de enskilda individernas behov och målsättningar som avgör valet av kompetensutveckling.”³

Status för utbildnings- och arbetslivsförvaltningens arbete med frågan

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen arbetar nu med att ta fram ett förslag till en gemensam riktlinje/plan för samtliga skolformer när det gäller deltagande i det nationella professionsprogrammet. Riktlinjen/planen behöver

² Skolverket, 2025, <https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/kurser-och-utbildningar/professionsprogrammet/meritering>

³ Skolverket, 2025, <https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/kurser-och-utbildningar/professionsprogrammet/huvudmannens-och-rektorns-ansvar-inom-professionsprogrammet>

bland annat innehålla inriktning för prioriteringar samt förutsättningar för medarbetare som vill ta del av meriterande kompetensutveckling.

Förutsättningarna kommer delvis bero på tillgång till finansiering. För att möjliggöra deltagande i kompetensutveckling inom ramen för professionsprogrammet skulle stöd kunna ges i form av bidrag till resor och kurslitteratur och/eller att viss arbetstid avsätts för studier. Det finns dock inga nya statsbidrag eller något specifikt statsbidrag för professionsprogrammet, men det finns befintliga statsbidrag som ex. kan användas för studier inom Lärarlyftet.

Då reformen är ofinansierad kommer förvaltningen gå fram med ett tilläggsäskande i mål- och budgetskrivelse.

Målsättningen är att ha riktlinjen klar **senast 1 april 2026** för att möjliggöra ansökan till kurser höstterminen 2026 med sista ansökningsdag 15 april 2026.

Pågående och planerat arbete:

- Diskussioner förs i gruppen av berörda avdelningschefer
- Diskussioner förs i arbetsgrupp med fackliga företrädare
- Dialog förs med Uppsala universitet angående den obligatoriska utbildningen "Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning, 7,5 hp"
- Dialog förs med andra kommuner och grupperna ovan har tagit del av exempel på upplägg
- Januari 2026: Det arbetas med ett förslag till enkät för kartläggning av berörda medarbetares redan genomförda studier, upplevda behov av kompetensutveckling samt intresse för kompetensutveckling inom ramen för professionsprogrammet
- Februari 2026: Ledningsgrupperna inom respektive skolform arbetar med att identifiera kompetensutvecklingsbehov på avdelningsnivå utifrån elevers måluppfyllelse och verksamheternas resultat
- Februari 2026: Barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får information och diskuterar frågan

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2026-01-09

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Eva Edin
HR-chef

